

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ
ФАКУЛЬТЕТ ТЕАТРАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА
Кафедра режисури

Кваліфікаційна робота на здобуття
освітнього ступеня «Магістр»

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ВІРМЕНСЬКОГО ТЕАТРУ

Виконала:

студентка магістратури
галузь знань 02 «Культура і мистецтво»
спеціальність 026 «Сценічне мистецтво»
Манукян Луїза Артурівна

Науковий керівник:

доцент, кандидат педагогічних наук
Тополевський Віктор Юрійович

Наукові рецензенти:

Кандидат культурології, старший
викладач кафедри телебачення ХДАК
Субота Є.В.

Професор кафедри майстерності актора
ХНУМ ім. Котляревського,
доцент, заслужений артист України
Лобанов А.П.

Допущено до захисту
Зав. кафедри _____ / С.І. Гордєєв/
«17» січня 2020

Харків
2020

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ І МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	8
1.1. Аналіз джерельної бази.....	8
1.2. Методи дослідження.....	11
1.3. Визначення поняття вірменського театру.....	13
РОЗДІЛ II. РЕФОРМАЦІЯ В ТЕАТРІ НЕЗАЛЕЖНОЇ ВІРМЕНІЇ НАПРИКІНЦІ ХХ – НА ПОЧАТКУ ХХІ СТ.	14
2.1. Вірменський театр в період переходу (1991-1994 рр.)	14
2.2. Вірменський театр у 1991–1999 рр.	24
2.3. Вірменський театр на початку ХХІ ст.	28
РОЗДІЛ III. НОВІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО ВІРМЕНСЬКОГО ТЕАТРУ.....	36
3.1. Функціонування вірменського театру на сучасному етапі.....	36
3.2. Сучасні театри Вірменії: напрямки діяльності та перспективи розвитку.....	50
3.3. Функціонування театрів Вірменії за кордоном.....	61
ВИСНОВКИ.....	72
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	74
ДОДАТКИ.....	79

ВСТУП

Обґрунтування вибору теми дослідження. Театральне мистецтво на території Вірменії розвивається ще з часів до нашої ери. Воно було привнесено сюди родоначальниками цього виду мистецтва – давніми греками – в епоху еллінізму, коли територію Вірменського нагір'я займала Велика Вірменія зі столицею – Тігранакертом. Відомо, що вірменський цар Тігран II Великий в I ст. до н.е. побудував у своїй столиці амфітеатр (збереглися руїни), де запрошені їм грецькі артисти ставили грецькі трагедії і комедії.

Досліджень, присвячених розвитку вірменського театру, історії та теорії вірменського театру донині написано недостатньо. Спеціального дослідження потребують як виконавське мистецтво вірменських акторів, так і постановки, що входять в репертуар театру, специфіка творчості окремих режисерів-постановників.

За свідченням Плутарха, вірменський цар Артавазд II складав трагедії, які ставилися в Арташаті – другій столиці Вірменії (I ст. н.е.). І хоча історія професійного вірменського театру налічує більше двох тисячоліть, справжнє відродження вірменського театрального мистецтва відноситься до другої половини XIX ст.

У Єревані у 1921 р. був відкритий Театр ім. Г.Сундукяна – найбільший в Вірменії драматичний театр. На його сцені ставляться твори як західних класиків, так і відомих вірменських драматургів. У 1933 р. був відкритий Єреванський театр опери і балету.

Зв'язок роботи з науковими планами і темами. Магістерське дослідження виконане на кафедрі режисури Харківської державної академії культури згідно з тематичним планом наукових досліджень кафедр ХДАК на 2016-2020 рр., затвердженим вченою радою ХДАК (протокол №3 від 28.10.2016р.), і є складовою теми кафедри «Проблема методичного забезпечення підготовки режисерських кадрів в умовах вузів культури» (протокол №12 від 10.02.2016р.).

Мета нашого дослідження – висвітлити сучасні тенденції розвитку Вірменського театру.

Завдання нашого дослідження:

1. Проаналізувати та охарактеризувати літературу за темою.
2. Виокремити основні поняття з теми.
3. Охарактеризувати період реформації в театрі незалежної Вірменії в період з 1991 до початку XXI ст.
4. Описати тенденції розвитку та функціонування вірменського театру у XXI ст.

Об'єкт нашого дослідження – Вірменський театр.

Предмет дослідження – сучасні тенденції розвитку вірменського театру, та його різновидів.

Методи дослідження. Нами були використані такі методи, як:

- Наративний;
- Історичний;
- Формально-стилістичний;
- Системно-аналітичний.

Наукова новизна магістерської роботи полягає в цілісному аналізі розвитку сучасного вірменського театру. Проаналізовано історичні передумови його реформації в період становлення незалежної Вірменії. Обґрунтовано, яким чином впливала на розвиток вірменського театру соціально-політична ситуація, яка складалася в країні. Визначено основні особливості розвитку та функціонування вірменського театру.

Практичне значення проведеного дослідження полягає в тому, що воно встановлює можливості для подальшого вивчення окремих аспектів існування сучасного вірменського театру та дослідження сучасних підходів щодо створення нормальних умов для розвитку театрів та вірменських акторів.

Апробація результатів дослідження: результати магістерського дослідження було апробовано на конференціях: Всеукраїнська науково-теоретична конференція молодих учених «Культура та інформаційне суспільство ХХІ століття» (18-19 квітня 2019 р.); Міжнародна наукова конференція «Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку» (21-22 листопада 2019 р.).

Публікації:

1. Манукян Л. А. Проблемы развития современного армянского театра / Л. А. Манукян // Культура та інформаційне суспільство ХХІ століття : матеріали всеукр. наук.-теорет. конф. молодих учених, 18-19 квіт. 2019 р. / М-во освіти і науки України, М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Ін-т культурології, Нац. акад. мистецтв. — Харків : ХДАК, 2019. — С. 257–258.

2. Манукян Л. А. Поиск новых форм в современной армянской театральной драматургии / Л. А. Манукян // Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку : матеріали міжнар. наук. конф. (21-22 листоп. 2019 р.) / М-во освіти і науки України, М-во культури, молоді та спорту України, Харків. держ. акад. культури, Нац. акад. мистецтв України. — Харків : ХДАК, 2019. — С. 216–217.

Структура і зміст роботи визначаються цілями і завданнями дослідження, а також обраними методами викладу матеріалу. Дослідження складається зі вступу, трьох розділів, розділених на пункти, висновків та списку використаних джерел та літератури.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абрамян А. Московський Вірменський театр став новим осередком дружби народів. URL: <http://www.panarmenian.net/rus/news/127794/> (дата звернення: 22.10.2019).
2. Арммоно — один у полі воїн. URL: <https://golosarmenii.am/article/79810/ARMMONO---odin-v-pole-воин/> (дата звернення: 25.10.2019).
3. Армянская Советская Социалистическая Республика // Большая советская энциклопедия : в 30 т. / гл. ред. Прохоров А.М. 3-е изд. М. ;1970. Т.2. С. 217–247.
4. Арутюнян Б. Армянский театр // История советского драматического театра: 1926–1932 / под ред. А. Анастасьева. М. : Наука, 1967. Т. 3. С. 343.
5. Вірменський театр в Москві: який твір не грай – звучить, як дудук. URL: <https://ru.armeniasputnik.am/culture/20180425/11672542/moscow-armenia--duduk-teatr-iskusstvo-russia.html> (дата звернення: 29.10.2019).
6. Вірменський театр. URL: <http://ostarmenia.com/ru/armenianteatre-ru/> (дата звернення: 30.10.2019).
7. Вірменський театр Шуші XIX ст.: історія створення і становлення. URL: <http://www.arm-congress.com.ua/armyanskiy-teatr-shushi-xix-veka-istoriya-sozdaniya-stanovleniya/> (дата звернення 30.10.2019).
8. Гоян Г. 2000 лет армянского театра. Т. 2. Театр средневековой Армении. М. : Искусство, 1952. 454 с.
9. Гоян Г. Окончание строительства театра в 69 году до нашей эры // 2000 лет армянского театра / Г. Гоян. М. : Искусство, 1952. Т. I. Театр древней Армении. С. 86.
10. XX ст. Революційні події. Театр у Вірменському провулку. URL: <https://www.armmuseum.ru/xx-theater-in-the-armenian-lane> (дата звернення: 1.11.2019).

11. Дух фестивалю і дух дев-біда. URL: <https://golosarmenii.am/article/88053/dux-festivalya-i-dux-dev-beda> (дата звернення: 2.11.2019).
12. Дьяконов И. М. Предистория армянского народа. Ереван : Изд-во АН Арм. ССР, 1968. 266 с.
13. Ереванский государственный драматический театр им. К. С. Станиславского. URL: <http://russian-theater.pro/theaters/ereban-rus-theater> (дата звернення: 02.11.2019).
14. Заряд на 100 відсотків! Після режисерської лабораторії Чеховського фестивалю. URL: <https://golosarmenii.am/article/56185/zaryadilis-na-100-procentov> (дата звернення: 02.11.2019).
15. Костина О. Искусство Армении // Всеобщая история искусств / под заг. ред. Ю. Д. Колпинского, Н. В. Яворской. М. : Искусство, 1964. Т. 5. Искусство 19 в. С. 243–250.
16. Манна небесна і влада місцева. URL: <https://golosarmenii.am/article/88232/manna-nebesnaya-i-vlast-mestnaya> (дата звернення: 02.11.2019).
17. Ми здесь! Відкриття Чеховського фестивалю. URL: <https://golosarmenii.am/article/83492/my-zdes'-otkrytie-chexovskogo-festivalya> (дата звернення: 02.11.2019).
18. Мова театру зрозуміла всім! URL: <http://www.mosarmteatr.com/ru/press-room/press/99-yazyk-teatra-ponyaten-vsem> (дата звернення: 02.11.2019).
19. Московский армянский театр под руководством Славы Степаняна. URL: <https://www.culture.ru/institutes/11691/moskovskii-armyanskii-teatr-pod-rukovodstvom-slavy-stepanyana> (дата звернення: 03.11.2019).
20. Московский армянский театр представит свой спектакль в Иркутске. URL: https://www.irk.ru/afisha/news/20121026/theatre/?utm_source=vk&utm_medium=socialnetwork&utm_campaign=vk1?utm_source=vk&utm_medium=socialnetwork&utm_campaign=vk1 (дата звернення: 04.11.2019).

21. Недосяжна вершина в історії вірменського театрального мистецтва: Сірануш. URL: <https://radiovan.fm/station/article/10934> (дата звернення: 05.11.2019).
22. Личности армянской истории. Выпуск 8. Актеры театра и кино. URL: <https://noev-kovcheg.ru/mag/2016-12/5635.html> (дата звернення: 06.11.2019).
23. Проект закона «О театре и театральной деятельности» представлен в парламенте Армении. URL: <https://newsarmenia.am/news/politics/arm1-20070802-41716441/> (дата звернення: 06.11.2019).
24. Стереозвучание Достоевского в моноспектакле. URL: <https://golosarmenii.am/article/68560/stereozvuchanie-dostoevskogo---v-monospektakle> (дата звернення: 02.11.2019).
25. 115 представителей сферы театральной деятельности Армении прошли стажировку в США. URL: https://armenpress.am/rus/news/562066/115_D09FD0A0D095D094D0A1D0A2D090D092D098D0A2D095D09BD095D099_D0A1D0A4D095D0A0D0AB_D0A2D095D090D0A2D0A0D090D09BD0ACD09DD09ED099_D094D095D0AFD0A2D095D09BD0ACD09DD09ED0A1D0A2D098_D090D0A0D09CD095D09DD098D098.html (дата звернення: 08.11.2019).
26. Театр в средневековой армянской миниатюре. URL: <https://golosarmenii.am/article/46719/teatr-v-srednevekovoj-armyanskoj-miniature> (дата звернення: 09.11.2019).
27. Театральная студия «Вечерний звон». URL: http://dk-october.ru/%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%B2%D1%8B/%D1%82%D0%B5%D0%B0%D1%82%D1%80%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D1%8B%D0%B5/%D1%82%D0%B5%D0%B0%D1%82%D1%80%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0%D1%8F-%D1%81%D1%82%D1%83%D0%B4%D0%B8%D1%8F-%D0%B2%D0%B5%

D1% 87% D0% B5% D1% 80% D0% BD% D0% B8% D0 % B9-% D0% B7% D0% B2% D0% BE% D0% BD / (дата звернення: 10.11.2019).

28. Театральний Сюника. В ожидании праздника, который всегда с тобой. URL: <https://golosarmenii.am/article/53529/teatralnyj-syunik> (дата звернення: 11.11.2019).
29. Три века любви. «Любовный квадрат» – армянская драматургия на русской сцене. URL: <https://golosarmenii.am/article/58580/tri-vozrasta-lyubvi> (дата звернення: 11.11.2019).
30. Фестиваль як perpetuum мобіле. URL: <https://golosarmenii.am/article/73712/festival-kak-PERPETUUM-MOBILE> (дата звернення: 4.11.2019).
31. Фестиваль как путь возрождения. URL: <https://golosarmenii.am/article/87439/festival-kak-put-vozrozhdeniya> (дата звернення: 12.11.2019).
32. Highfest 2019 в Ереване. URL: <https://golosarmenii.am/article/88103/HIGH-FEST-2019-v-erevane> (дата звернення: 12.11.2019).
33. Highfest: Флагман выходит в рейс. URL: <https://golosarmenii.am/article/88408/HIGHFEST-flagman-vykhodit-v-rejs> (дата звернення: 12.11.2019).
34. Ще одна нагорода в моїй валізі. URL: <https://golosarmenii.am/article/77221/eshhe-odna-nagrada-v-moem-chemodane> (дата звернення: 15.11.2019).
35. Шлеев В.В. Искусство Армении // Всеобщая история искусств / под заг. ред. Веймарна Б. В., Колпинского Ю.Д. М. : Искусство, 1960. Т. 2, кн. 1. С. 508–521.
36. Фестиваль как путь возрождения. URL: <https://golosarmenii.am/article/87439/festival-kak-put-vozrozhdeniya> (дата звернення: 14.11.2019).
37. Alishan Gh. Geonomia Armena. Venezia-San Lazzaro, 1881. P. 14.

38. Aloyan A., Safaryan A. Peculiarities of Urban Strategy Formation of the Republic of Armenia // *Advanced Materials Research, Selected, peer reviewed papers from the 6th International Conference on Contemporary Problems of Architecture and Construction, June 24-27, 2014, Ostrava, Czech Republic.-Switzerland: Trans tech Publications, 2014. Vol. 1020. P. 875–878.*
39. Armenia // *Encyclopedia of Early Christianity, Second Edition / Everett Ferguson. Routledge, 2013. P. 116–119.*
40. Bozoyan A. *Cilicia: Armenian Kingdom of Cilicia. AZD Production, 2009. 86 p.*
41. Dickran Kouymjian. *The arts of Armenia. Lisbon, 1992*
42. Edward G. Mathews, Jr. Armenia // *Encyclopedia of Monasticism / ed. by William M. Johnston. Routledge, 2000. P. 85–87.*
43. Francis B.K.Ching, Mark M.Jarzombek, Vikramaditya Prakash. *A global history of architecture. John Willey & Sons Inc., 2007. 800 p.*
44. Nina G. Garsoʻan. *Church and Culture in Early Medieval Armenia. Ashgate, 1999.*
45. Nira Stone, Michael E. Stone. *The Armenians: Art, Culture and Religion. Chester Beatty Library, 2007.*
46. Nira Stone. *Studies in Armenian Art: Collected Papers / ed. by Michael E. Stone and Asya Bereznyak. Brill, 2019.*
47. *Resimli Tarih Atlasi. Ankara: Koza Yayin Dagitim A.S., 2005. 32p.*
48. Safaryan A. Prerequisites and prospects of formation of ethnographic parks in the Republic of Armenia// *Proceedings of 7th International Conference Contemporary Problems of Architecture and Construction, Florence–Italy, 2015. P. 727–732.*
49. Safaryan A., Safaryan Yu., Barkhudaryan H., Pirumyan N. Activity of Armenian Architects in Caucasus and Outside // *Proceedings of YSUAC. 2009. Vol. 2 (35). P. 197–207.*
50. Safaryan A. Prerequisites and prospects of formation of ethnographic parks in the Republic of Armenia// *Proceedings of 7th International Conference*

Contemporary Problems of Architecture and Construction, Florence–Italy, 2015. P. 727–732.

51. Ա.Աղ եկ յանիանձնակ անարիի վ. «Մո ն դ « թաղամասիկառուց ապատմ անառ աջարկ . – Եր ., 2000.(Ахемян А. Название)
52. Արտոնագիր N406Ս, ՄԱԴ (2015,01) A01G13/00. Ծառերիտնկիների պաշտպանի ցանկապատ/ Վ. Աթանեսյան, Հ .Թորմաջյան , Ա. Սաֆարյան (Հ Հ). – Հայտ N AM 20150004Ս, հրապ. 25.05.2015. – 5 էջ , ն կ .:(Атанесян В., Сафарян А.)
- 53.Արտոնագիր N418Ս, ՄԱԴ (2015,01) E04G11/00. Վաղապարված կարկաս ալինշինություններ ն ավերջտությանդիաֆրագմաներիևդրանց մ աիցմ անհանգույց կառուցմանհամար / Գ. Գալստյան, Վ. Աթանեսյան , Ա. Սաֆարյան (Հ Հ). – Հ այտ AM 21550053Ս, հր ապ. 27.07.2015. – 10 էջ , ն կ .(Галустян Г., Атанесян В., Сафарян А.)

ДОДАТКИ

Додаток А. Національний академічний театр імені Габрієла

Сундукяна

Додаток В. постановка М. Мкртчяна «Дружина пекаря»

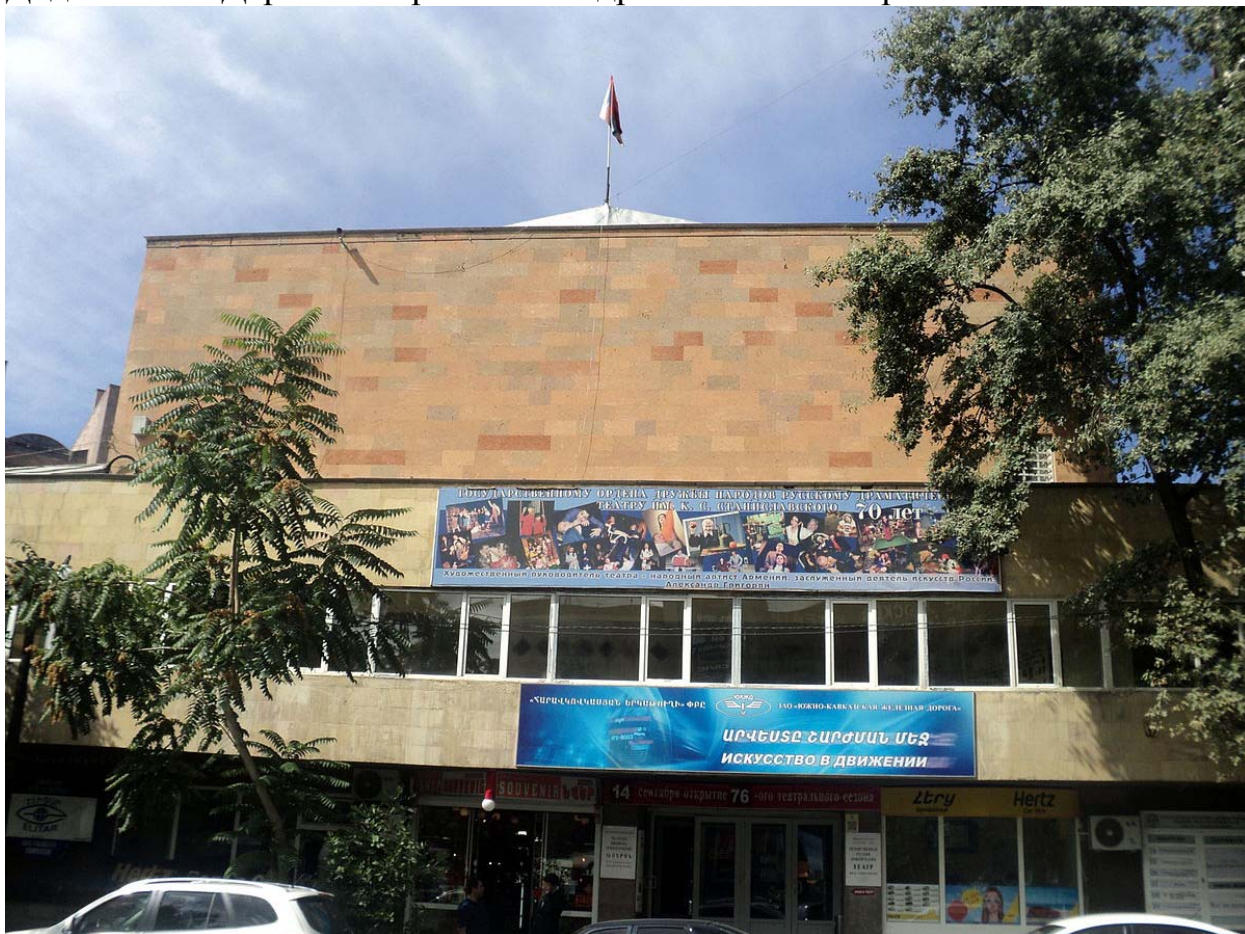
Додаток D.1. Єреванський державний театр ляльок ім. О. Туманяна

Додаток D.2. Єреванський державний камерний театр

Додаток D.3. Державний російський драматичний театр ім. Станіславського

Додаток D.4. Національний академічний театр опери та балету ім. Спендаряна

